

प्रथमसत्रीया परीक्षा
आदर्श-प्रश्नपत्रम् (बहुविकल्पात्मकम्) - 2021-22
कक्षा - दशमी
संस्कृतम् (कोड-122)

समय: – सार्धैक-होरा

सम्पूर्णाङ्काः – 40

अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्		
1.	<p>अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदस्य सन्धिपदं सन्धिच्छेदपदं वा चिनुत- (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)</p> <p>(i) महानगरमध्ये <u>चलदनिशं</u> कालायसचक्रम्। (क) चलद + निशम् (ख) चलत् + अनिशम् (ग) चलद् + अनिशम् (घ) चल + दनिशम्</p> <p>(ii) त्वया महत्कौतुकम् आवेदितं <u>यत् + मानुषादपि</u> बिभेषि? (क) यत्मानुषादपि (ख) यदमानुषादपि (ग) यन्मानुषादपि (घ) यतमानुषादपि</p> <p>(iii) अतिदीर्घः <u>प्रवासः + अयं</u> दारुणश्च। (क) प्रवासोऽयम् (ख) प्रवासरयम् (ग) प्रवास अयम् (घ) प्रवासोयम्</p> <p>(iv) अचिरादेव चण्डवातेन <u>मेघरवैश्च</u> प्रवर्षः समजायत। (क) मेघः + रवैश्च (ख) मेघरवै + च (ग) मेघ + रवैश्च (घ) मेघरवैः + च</p> <p>(v) <u>अयमेकः + तावत्</u> विभज्य भुज्यताम्। (क) अयमेकश्तावत् (ख) अयमेकष्तावत् (ग) अयमेकस्तावत् (घ) अयमेको तावत्</p>	1×4=4
2.	<p>अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां समासं विग्रहं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चिनुत- (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)</p> <p>(i) कुत्सितवस्तुमिश्रितं भक्ष्यं <u>समलं</u> धरातलम्। (क) मलस्य योग्यम् (ख) मलं मलं प्रति (ग) मलेन सहितम् (घ) मलस्य अभावः</p> <p>(ii) <u>भयेन आकुलं</u> व्याघ्रं दृष्ट्वा कश्चित् धूर्तः शृगालः हसन्नाह। (क) भयेनाकुलम् (ख) भयाकुलम् (ग) भयकुलम् (घ) भयाआकुलम्</p>	1×4=4

	<p>(iii) ततः प्रविशतः विदूषकेनोपदिश्यमानमार्गौ तापसौ कुशलवौ । (क) कुशः च लवः च (ख) लवः च कुशः च (ग) लवयोः च कुशयोः च (घ) कुशस्य च लवस्य च</p> <p>(iv) कश्चित् कृषकः बलीवर्दाभ्यां क्षेत्रस्य कर्षणं कुर्वन्नासीत् । (क) क्षेत्राकर्षणम् (ख) क्षेत्रं कर्षणम् (ग) क्षेत्रस्यकर्षणम् (घ) क्षेत्रकर्षणम्</p> <p>(v) श्रीरामः <u>सवाष्पम्</u> अवलोकयति । (क) वाष्पस्य सहितम् (ख) सवः च वाष्पं च (ग) वाष्पेन सहितम् (घ) वाष्पस्य अभावः</p>	
3.	<p>अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रकृति-प्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा उचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत- (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)</p> <p>(i) अन्योऽपि <u>बुद्धिमान्</u> लोके मुच्यते महतो भयात् । (क) बुद्धि + तल् (ख) बुद्धि + टाप् (ग) बुद्धि + मतुप् (घ) बुद्धि + त्व</p> <p>(ii) नवमालिका रसालं <u>मिलिता</u> रुचिरं संगमनम् । (क) मिलित + टाप् (ख) मिल् + टाप् (ग) मिल् + त्व (घ) मिल् + क्त</p> <p>(iii) बुद्धिः <u>बल + मतुप्</u> तन्वि सर्वकार्येषु सर्वदा । (क) बलमती (ख) बलवान् (ग) बलवती (घ) बलवत्यः</p> <p>(iv) आकारस्य <u>लघु+त्व</u> कार्यबाधकः न भवेत् । (क) लघुत्ता (ख) लघुत्वम् (ग) लघुत्वा (घ) लघुत्वः</p> <p>(v) वेदानां <u>महत्त्वं</u> को न जानाति । (क) महत् + त्वा (ख) मह + त्व (ग) महत् + त्व (घ) महत् + त्व</p>	1×4=4
4.	<p>वाच्यस्य नियमानुगुणम् उचितं विकल्पं चिनुत। (केवलं प्रश्नत्रयम्)</p> <p>(i) बालकः ----- खादति । (क) पायसम् (ख) पायसः (ग) पायसेन (घ) पायसस्य</p>	1×3=3

	<p>(ii) ----- चित्राणि दृश्यन्ते ।</p> <p>(क) अहम् (ख) माम् (ग) मया (घ) मह्यम्</p> <p>(iii) मात्रा रोटिका: ----- ।</p> <p>(क) पचति (ख) पच्यन्ते (ग) पच्यते (घ) पचन्ति</p> <p>(iv) ----- फलानि आनयति ।</p> <p>(क) पितरः (ख) पितरौ (ग) पित्रा (घ) पिता</p>	
5.	<p>प्रदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं कालबोधकशब्दं चिनुत - (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)</p> <p>(i) माता प्रातः ----- (08:00) उत्तिष्ठति ।</p> <p>(क) सार्ध-अष्टवादने (ख) अष्टवादने (ग) पादोन-अष्टवादने (घ) आष्टवादने</p> <p>(ii) चेतक-एक्सप्रेस इति रेलयानं ----- (4:45) देहलीम् आगच्छति ।</p> <p>(क) सार्ध-चतुर्वादने (ख) पादोन-चतुर्वादने (ग) पादोन-पञ्चवादने (घ) सपाद - चतुर्वादने</p> <p>(iii) मल्लिका ----- (7:30) प्रातराशं करोति ।</p> <p>(क) सार्ध-सप्तवादने (ख) सपाद-सप्तवादने (ग) पादोन-सप्तवादने (घ) सप्तवादने</p> <p>(iv) राहुलः प्रातर्भ्रमणाय ----- (6:15) उद्यानं गच्छति ।</p> <p>(क) षड्वादने (ख) सार्ध-षड्वादने (ग) पादोन-षड्वादने (घ) सपाद-षड्वादने</p> <p>(v) रेलयानमेकं ----- (1:15) उत्तराञ्चलं प्रति गच्छति ।</p> <p>(क) सार्ध-एकवादने (ख) सपाद-एकवादने (ग) पादोन-एकवादने (घ) एकवादने</p>	1×4=4
6.	<p>वाक्यानुगुणम् उचिताव्ययपदं चिनुत - (केवलं प्रश्नत्रयम्)</p> <p>(i) दुर्वहम् ----- जीवितं जातं प्रकृतिरेव शरणम् ।</p> <p>(क) तर्हि (ख) शनैः (ग) सहसा (घ) अत्र</p> <p>(ii) यत्रास्ते सा धूर्ता ----- गम्यताम् ।</p> <p>(क) तत्र (ख) अत्र (ग) अन्यत्र (घ) अपि</p>	1×3=3

	<p>(iii) सः दीनः इति जानन् ----- कृषकः तं बहुधा पीडयति। (क) श्वः (ख) कुतः (ग) अपि (घ) ह्यः</p> <p>(iv) रामम् उपसृत्य प्रणम्य ----- कुशलवौ वदतः। (क) वृथा (ख) च (ग) ह्यः (घ) इतस्तत</p>	
7.	<p>अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदम् अशुद्धम् अस्ति। शुद्धं पदं विकल्पेभ्यः चिनुत- (केवलं प्रश्नत्रयम्)</p> <p>(i) त्वं पाठं <u>पठति</u>। (क) पठथ (ख) पठसि (ग) पठन्ति (घ) पठथः</p> <p>(ii) <u>फलाः</u> करण्डके सन्ति। (क) फलम् (ख) फलः (ग) फलानि (घ) फले</p> <p>(iii) तौ बालकौ <u>गच्छति</u>। (क) गच्छसि (ख) गच्छन्ति (ग) गच्छति (घ) गच्छतः</p> <p>(iv) राधा श्वः <u>गच्छति</u>। (क) गमिष्यति (ख) अगच्छत् (ग) गच्छतु (घ) गच्छसि</p>	1×3=3
	पठितावबोधनम्	
8.	<p>रेखाङ्कित-पदानि आधृत्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं चिनुत- (केवलं प्रश्नपञ्चकम्)</p> <p>(i) अत्र जीवितं <u>दुर्वहं</u> जातम्। (क) किम् (ख) कीदृशः (ग) कीदृशम् (घ) कम्</p> <p>(ii) सः ऋषभः हलमूढ्वा गन्तुमशक्तः <u>क्षेत्रे</u> पपात। (क) कस्मै (ख) के (ग) कदा (घ) कुत्र</p> <p>(iii) त्वं <u>मानुषात्</u> बिभेषि। (क) कस्मात् (ख) कुतः (ग) कस्याः (घ) कति</p>	1×5=5

	<p>(iv) <u>आर्यस्य</u> वन्दनायां लव इत्यात्मानं श्रावयामि ।</p> <p>(क) कस्मिन् (ख) कस्य</p> <p>(ग) कस्याः (घ) कस्मै</p> <p>(v) अयम् <u>अन्येभ्यो</u> दुर्बलः ।</p> <p>(क) के (ख) काभ्यः</p> <p>(ग) कस्मात् (घ) केभ्यः</p> <p>(vi) <u>तपोवने</u> तस्य नाम व्यवहरति ।</p> <p>(क) कुत्र (ख) के</p> <p>(ग) कस्याम् (घ) कुतः</p>	
9.	<p><u>अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रसङ्गानुकुलम् उचितार्थं चिनुत- (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)</u></p> <p>(i) भयङ्करा व्याघ्रमारी <u>तूर्णं</u> धाविता ।</p> <p>(क) मन्दम् (ख) शीघ्रम्</p> <p>(ग) वृथा (घ) पुरतः</p> <p>(ii) व्याघ्रमारी काचिदियमिति मत्वा व्याघ्रो भयाकुलचित्तो <u>नष्टः</u> ।</p> <p>(क) खादितः (ख) दत्तः</p> <p>(ग) कृतः (घ) पलायितः</p> <p>(iii) सुरभिवचनं श्रुत्वा <u>भृशं</u> विस्मितस्याखण्डलस्यापि हृदयमद्रवत् ।</p> <p>(क) अतिन्यूनम् (ख) वृषभम्</p> <p>(ग) बहु अधिकम् (घ) अनेकवारम्</p> <p>(iv) किं कुपिता एवं <u>भणति</u>, उत प्रकृतिस्था?</p> <p>(क) कथयति (ख) ताडयति</p> <p>(ग) गर्जति (घ) हसति</p> <p>(v) एकान्ते <u>कान्तारे</u> क्षणमपि मे स्यात् सञ्चरणम् ।</p> <p>(क) ग्रामे (ख) नगरे</p> <p>(ग) वने (घ) कृषकस्य गृहे</p>	1×4=4
10.	<p><u>भाषिककार्यसम्बद्धानां प्रश्नानां समुचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत – (केवलं प्रश्नषट्कम्)</u></p> <p>(i) “क्रुद्धः कृषीवलः तमुत्थापयितुं बहुवारम् यत्नमकरोत्” अस्मिन् वाक्ये विशेष्यपदं किम्?</p> <p>(क) क्रुद्धः (ख) कृषीवलः</p> <p>(ग) बहुवारम् (घ) तम्</p> <p>(ii) “यदि एवं तर्हि मां निजगले बद्धा चल सत्वरम्।” अत्र ‘शीघ्रम्’ पदस्य पर्यायपदं किम्?</p> <p>(क) यदि (ख) बद्धा</p> <p>(ग) सत्वरम् (घ) तर्हि</p>	1×6=6

